

Filip Harzer: Ideologická polarizace polské politiky po Smolensku Oponentský posudek

Autor formuluje zadání své práce jako „přiblížení střetu dvou politických stran, které dokázaly polarizovat polskou společnost – Občanské platformy a Práva a spravedlnosti“, a to jednak v popisném přehledu let 2005-10, následně pak z analytického pohledu v době, která tento střet vyhrotila v reakci na tragickou leteckou nehodu v ruském Smolensku v letech 2010-11. Vymezené téma zasadil Harzer do teoretického rámce, který ve mně od počátku vzbuzoval jistou nedůvěru. Rozhodl se na pozadí své analýzy prověřit apostrofovanou teoretickou konstrukci konfliktních linií Tomasze Zaryckého. Tedy prověřit, zda v konkrétním sledování obstojí Zaryckého teoretický koncept, jenž do regionálně a historicky národně polského příkladu reaplikoval klasickou teorii cleavages Lipseta – Rokkanana. Pochybnosti jen násobila skutečnost, že autor pracoval s pouhými dvěma Zaryckého dvacetistránkovými studii a ponechal stranou jeho obsažnější knižní práce z posledních 10-15 let. Úvodní pasáže tak posílily mé obavy z jakési ultrateoretičnosti některých soudobých prací, která se zdaleka netýká jen prací studentských, ale v jejichž případě ještě ostřeji zvýrazňuje jisté záludnosti. Je totiž sporné, do jaké míry usilovné a v některých případech až křečovitě hledání těchto teoretických rámců obohacuje, pomáhá k orientaci studenta (badatele) v dané problematice a v jejím stávajícím (teoretickém) zakotvení, či naopak tlumí vůli a odvahu k vlastním závěrům, podporuje hledání koncepčních a argumentačních alibi v posvěcení svých vlastních závěrů autoritami „velkých“ prací, napomáhá relativizování vlastní autorské pozice a odpovědnosti při jejím odkazování do stínu „vyšších“, obecně již uznaných a proto méně napadnutelných soudů.

Rád konstatuji, že v případě Filipa Harzera se mé obavy ani v nejmenším nepotvrdily. Již samotný rozsah práce signalizoval, že je nadstandardní k tomu, aby jej autor samoučelně nevyplňoval dalším teoretizováním nad užitím teorií či nadbytečným popisným kroužením kolem základního tématu. Od prvních kapitol až do samotného závěru naopak přesvědčuje, že se v jeho případě nejedná o úhybný manévr, ale dobře promyšlenou a kvalitně rozvinutou koncepční strategii; na úrovni bakalářských prací nadstandardně kvalitně zpracovanou. Přestože o samotném užití Zaryckého koncepce pro analýzu štěpení společenské mentality Polska jedenadvacátého století mám své pochyby, nelze nevidět, že Harzer svůj záměr rozpracovává cílevědomě a přesvědčivě v rámci celého víceúrovňového zpracování. Nebál bych se označit jeho úvodní pasáže, prezentující pro čtenáře nejen nastavený teoretický background, ale kontext klíčových fází vývoje a jejich – z pohledu práce - ústředních komponent, jako vzorově zpracovaný. Hauzrův text v těchto pasážích sice vykazuje některé stylistické nejistoty, mohu snad poukázat na drobná formální pochybení (proč je klíčový Zaryckého text odkazován v textu jako knižní? - s. 11), ale rozložení a citlivé nastavení výkladu, který nezatěžuje, ale účelně pomáhá čtenářově orientaci, svědčí o suverenitě autora. Ostatně tuto účelnost čtenář ocení i v dalších kapitolách, které již mohou pracovat bez zátěže zbytečných odboček a doplňkových popisných odstavců. Potvrzuje se tak předpoklad, že autor, který je schopen zvládnout koncepci své práce, má zároveň velmi dobré dispozice k analytické úvaze – neznámou v tomto předpokladu pochopitelně zůstává míra podpůrného vlivu vedoucího práce, již je třeba rovněž ocenit. Samotný přehled prvotní sledované fáze vývoje na polské politické scéně před rokem 2010, a zejména pak analytické pasáže věnované „posmolenskému“ období přesvědčují čtenáře i oponenta, že autor svoji práci odvedl na vynikající úrovni. Přehlednost dat, účelnost analýzy, svébytnost stanovisek a přesvědčivost argumentů, to vše činí z Hauzrem předkládané bakalářské (sic!) práce text pozoruhodně kompaktní. Tak jako v prvotních kapitolách, rovněž v analytických a shrnujících částech

těží Hauzer z vynikající koncepční práce, vhodně stratifikuje téma, jeho argumentace je založena na systematické průpravě, bohaté práci s primárními texty a leckdy až statistické přesnosti při hodnocení východisek (viz s. 52).

Závěrečné shrnutí opět dává vzpomenout původním pochybnostem nad účelností teoretické vazby. Rozbor stranicko-politického štěpení na polské scéně byl proveden důkladně a soustředěně, prokazování provázanosti na Zaryckého model, přes veškerou obratnost autora, nevnímám jako prvořadý cíl a úspěch práce.

Z formálního hlediska nemám k práci vážnější připomínky, naopak oceňuji precizní uvádění digitálních zdrojů.

V souladu s dílčími komentáři navrhuji práci připustit k obhajobě a doporučuji její hodnocení stupněm výborně.

V Hýskově 30. srpna 2014

posudek zpracoval:

doc. Mgr. Vratislav Doubek, Dr.